דער עקאנאמישער פלאנטער פון וועלכען די וועלט קען זיך ניט ארויספלאנטערן

מוז זיין עפעס מכולה אין אונזער סאמע פראגרעס, ווען פון צופיעל וויסען קריגט מען ניט דעם עיקר.

פון מ. קאטץ

ווען מען פלענט אין אמאליגע יאה־דען ריידען וועגען עקאנאמישען כאאס, פלענט מען דערמיט מיינען דעם כאאס אין פראדוקציאן, אין וועלכען די קאפי־טאליסטישע סיסטעם פארפלאנטערט זיך, וואס דאס פיהרט צו עקאנאמישע קריזי־סען און צו אלע פאניקס, וועלכע זענען א פאלגע פון עקאנאמישען קריזיס. אי־בערהויפט פלעגט מען עקאנאמישע קריזי־סען צושרייבען צו איבערפראדוקציאן.

ווען די פאבריקאנטען שאפען פון פראפיטען וועגען, און שאפען אין זייער קאנקורענץ־פיהרעריי וואס מעהר כדי אריבערצואגען איינער דעם צווייטען, ווערט דער מארק איבערפלייצט מיט וואר־רען, פאר וועלכע עס איז קיין אפזאץ ניטא. אז עס איז ניטא קיין אפזאץ שטע־לען זיך אפ די רעדער פון פאבריקאציאן, שטאקען די אינדוסטריען, ווערט פארא־ליזירט דער האנדעל, הויבט אן דיגע זעלשאפט ליידען פון א מין פארשטאָ־פונג, ווערט פינאנציעלער שטילשטאנד, צירקולירט ניט קיין געלט, וואנדערען ארום מענשען ארבייטסלאָז און גע־שעפטסלאָז — צרות!

שפעטער האט מען איבערגעביטען דעם נאמען. ניט איבערפראדוקציאן איז די גרונד־אורזאכע, נאר אונטער־קאנסומ־ציאן. וואלטען אלע מענשען אין דער גע־זעלשאפט האבען די מעגליכקייט צו קויי־פען אלעס וואס איז נויטיג פאר זייער גע־ברויך און פאר דער באדרידיגונג פון זייערע פארדערונגען, וואלט ניט געווען קיין איבער־פראדוקציאן. עס וואלט אויס־פארקויפט געווארען אלעס וואס עס איז פאבריצירט געווארען. קומען קריזיסען, הייסט עס, ניט פון איבער־פראדוקציאן, נאר איבערפראדוקציאן קומט פון אונ־טער־קאנסומציאן. איז דאס טאקע אמת, אבער עס איז דערביי אויך אמת, אז קיין כאאס אין דער פראדוקציאן איז שוין לאנג ניטא.

עס איז ניטא איצט אזא צושטאנד אין וועלכען פאבריקאנטען שאפען אויף נאט'ס בארען, זוכענדיג אין זייער קאנ־קורענץ־קאמף איבערצואגען איינער דעם צווייטען, וואס דאס זאל ברענגען איבער־פראדוקציאן איבער דעם וואס עס איז אן אונטער־קאנסומציאן. דאס ווערט שוין מיט מעהר אדער ווייניגער באַ־שטימטקייט רענולירט. יעדענפאלס אין די באדייטענדע אינדוסטריען. פארד פאבריצירט ניט אין דער וועלט אריין אויטאמאבילס, ניט וויסענדיג צי וועט ער קאנען זיי אלע אויסברענגען אדער ניט. און אזוי אין דער גאנצער וועלט פון אינדוסטריע און פאבריקאציאן. עס ווערט מעהר אדער ווייניגער אויסגערע־כענט פריהער די פאדערונג אין די מעג־ליכקייט פון דעם אפזאץ און בלויז נאך דעם ערך ווערט פראדוצירט.

און דאך קומט פאר אן עקאנאמי־שער כאאס, אן אינטערנאציאנאל עקאָ־נאמישע אונארדנונג, אין וועלכער עס האבען זיך פארפלאנטערט די לענדער, און פון וועלכער זיי אין שווער ארויסצופלאנ־טערען זיך. ניט קוקענדיג דערויף וואס יע־דעס לאנד זוכט אויסצובעסערען און צו ענטוויקלען איהרע אינדוסטריען און איה־רע עקאנאמישע מעגליכקייטען. און עפעס אזוי ווי דער כאאס קומט ארויס דוקא פון דעם גרויסען פארשטארט, וואס די באזונדערע לענדער מאכען אין זייער עקאנאמישער ענטוויקלונג, זוכענדיג צו זיין אינדוסטריעל מעכטיג און אונאפהענ־גיג.

עס איז דאך אזא משוגענער פארא־דאקס: אזוי ווי יעדעס לאנד זוכט צו זיין זעלבסט־פראדוצירענד פאר איהרע אייגענע געברויכען און זוכט צו קאנען שאפען וואס מעהר און וואס גרינגער, איינ־פיהרענדיג די מאדערנע מעטאָדען פון פאבריצירען, די וואונדערליכסטע מאשי־נען, די בעסטע טראנספארט־מיטלען, מאסען־פראדוקציע, און אזוי ווייטער. און גראד אלס רעזולטאט דערפון איז א יעדען לאנד א מאנעל אין אויסברענגען דאס געשאפענע, און פאלגליך האבען די רעדער פון די מאשינען ניט צוליעב וואס צו דרעהען זיך, און אלץ גרעסערע מא־סען האבען קיין ארבייט ניט, קיין באַ־שעפטיגונג ניט — ארבייטסלאָזקייט, נויט, צרות.

מאנכע ווייזען אויף, אז ארויסגע־בראכט דעם פלאנטער האט דער איבער־טריבענער נאציאנאליזם, וועלכער איז גע־וואָרען אזא מעכטיגע טרייב קראפט נאך דער מלחמה, ווען עס איז ארויסגערוקט געווארען פריהער פון אלעס דער פרינציפ פון נאציאנאלער זעלבסט־באשטימונג. אזוי פיעל נייע באזונדערע מדינות זענען ענטשטאנען אין אייראפא נאך דער מלחמה, און יעדער מדינה און יעדע מדינה'לע, ווי קליין זי זאל ניט זיין, וויל זיין נאציאנאל זעלבסטשטענדיג. אבער פאליטישע זעלבסשטענדיגקייט קאן ניט זיין אהן עקאנאמישער זעלבסטשטענדיג־קייט. זוכט יעדערע ארויפצוארבייטען זיך עקאנאמיש.

וואלט די דאזיגע עקאנאמישע זעלבסטשטענדיגקייט געשטרעבט צו ענט־וויקלען די אידוסטריע און די אגריקול־טור צו באפרידיגען די פאדערונגען פון דער מדינה'ס איינענער באפעלקערונג פריהער פון אלץ, און עקספארטירען בלויז דעם סורפלוס, וואלט עס אפשר ניט גע־פיהרט צו דעם כאאס. ווערט אבער גע־טאן ניט אזוי. די ערשטע זאך צאמט מען זיך אפ מיט א טאריף ניט צו דער־לאזען, אז פרעמדע סחורות זאלען קאנען פארקויפט ווערען בילינער אלס די, וועל־כע מען פראדוצירט אליין. און דערצו הויבט מען אן ארויפצוארבייטען זיך דורך עקספארט, לייזען פון אנדערע, ווייל די איינענע באפעלקערונג איז צו ארים צו קאנען קויפען דאס פראדוצירטע.

אבער ווען מען קויפט ניט ביי דעם שכן, האט דער שכן קיין געלט ניט. במילא קומט ארויס דערפון, אז ער קאן ניט קויפען דאס וואס מען וויל איהם פארקויפען. און ער, דער שכן, האנדעלט דאך אויך אזוי. ער פארשפארט זיין טיר און לאזט ניט אריין יענעמ'ס סחורה, ווי באלד יענער וויל איהם ניט געבען צו ליי־זען.

אירלאנד איז געווארען זעלבסטשטענ־דיג פאליטיש, אן אונאפהענגיגע מדינה'־לע. שטעלט זי ארויף א הויכען טאריף אויף ענגלישע פאבריקאטור. קאן ענג־לאנד אהין ניט ליפערען קיין סחורה, שטעלט זיך אפ אן ענגלישע פאבריק, וואס פלעגט לייזען פון אירלאנד. בליי־בען ארבייטער אין ענגלאנד אהן ארבייט. ווען אירלאנד שיקט קיין ענגלאנד ברויט, וועלכע דער הונגעריגער ענגלישער אר־בייטער דארף, האט ער ניט פארוואס צו קויפען. רופט זיך דער קלאפ אפ צוריק אויף אירלאנד. איז דער אירלענדער פאר־מער אויף צרות, און אז ער איז אויף צרות קאן ער שוין ניט קויפען ניט נאר קיין ענגלישע סחורה, נאר אפילו ניט די וואס זיין אייגענע לאנד פראדוצירט.

דאס איז גענומען אלס ביישפיעל קליינע לענדער, וועלכע יאגען זיך צו זיין אזוי אונאפהענגיג און אזוי זעלבסטשטענ־דיג ווי די גרויסע. אדער נעהמען מיר אזא לאנד ווי רוסלאנד. לאמיר פרופען א ווילע פארגעסען אז דארט איז א באלשעוויסטישע מלוכה, און בלויז קוקען אויף דעם נאנג פון איהר אינדוסטריעלער ענטוויקלונג. רוסלאנד איז געווען אינ־דוסטריעל זעהר ריקשטענדיג פאר דער מלחמה. איצט זוכט זי אנצוויאגען אינ־דוסטריעל די איבערגיג לענדער און זאָ־גאר איבערצוויאגען זיי. מיט זי דערצו אבער האבען די מיטלען, די נייע מאשי־נען, די בעסטע טראנספארט־מיטלען, מאסען־פראדוקציע, און אזוי ווייטער. און גראד אלס רעזולטאט דערפון איז א יעדען לאנד א מאנעל אין איסברענגען דאס געשאפענע, און פאלגליך האבען די רעדער פון די מאשינען ניט צוליעב וואס צו דרעהען זיך, און אלץ גרעסערע מא־סען האבען קיין ארבייט ניט, קיין באַ־שעפטיגונג ניט — ארבייטסלאָזקייט, נויט, צרות.

מאנכע ווייזען אויף, אז ארויסגע־בראכט דעם פלאנטער האט דער איבער־טריבענער נאציאנאליזם, וועלכער איז גע־וואָרען אזא מעכטיגע טרייב קראפט נאך דער מלחמה, ווען עס איז ארויסגערוקט געווארען פריהער פון אלעס דער פרינציפ פון נאציאנאלער זעלבסט־באשטימונג. אזוי פיעל נייע באזונדערע מדינות זענען ענטשטאנען אין אייראפא נאך דער מלחמה, און יעדער מדינה און יעדע מדינה'לע, ווי קליין זי זאל ניט זיין, וויל זיין נאציאנאל זעלבסטשטענדיג. אבער פאליטישע זעלבסשטענדיגקייט קאן ניט זיין אהן עקאנאמישער זעלבסטשטענדיג־קייט. זוכט יעדערע ארויפצוארבייטען זיך עקאנאמיש.

וואלט די דאזיגע עקאנאמישע זעלבסטשטענדיגקייט געשטרעבט צו ענט־וויקלען די אידוסטריע און די אגריקול־טור צו באפרידיגען די פאדערונגען פון דער מדינה'ס איינענער באפעלקערונג בלויז אויף דעם סורפלוס, וואלט עס אפשר ניט גע־פיהרט צו דעם כאאס. ווערט אבער גע־טאן ניט אזוי. די ערשטע זאך צאמט מען זיך אפ מיט א טאריף ניט צו דער־לאזען, אז פרעמדע סחורות זאלען קאנען פארקויפט ווערען בילינער אלס די, וועל־כע מען פראדוצירט אליין. און דערצו הויבט מען אן ארויפצוארבייטען זיך דורך עקספארט, לייזען פון אנדערע, ווייל די איינענע באפעלקערונג איז צו ארים צו קאנען קויפען דאס פראדוצירטע.

אבער ווען מען קויפט ניט ביי דעם שכן, האט דער שכן קיין געלט ניט. במילא קומט ארויס דערפון, אז ער קאן ניט קויפען דאס וואס מען וויל איהם פארקויפען. און ער, דער שכן, האנדעלט דאך אויך אזוי. ער פארשפארט זיין טיר און לאזט ניט אריין יענעמ'ס סחורה, ווי באלד יענער וויל איהם ניט געבען צו ליי־זען.

אירלאנד איז געווארען זעלבסטשטענ־דיג פאליטיש, אן אונאפהענגיגע מדינה'־לע. שטעלט זי ארויף א הויכען טאריף אויף ענגלישע מאנופאקטור. קאן ענג־לאנד אהין ניט ליפערען קיין סחורה, שטעלט זיך אפ אן ענגלישע פאבריק, וואס פלעגט לייזען פון אירלאנד. בליי־בען ארבייטער אין ענגלאנד אהן ארבייט. ווען אירלאנד שיקט קיין ענגלאנד ברויט, וועלכע דער הונגעריגער ענגלישער אר־בייטער דארף, האט ער ניט פארוואס צו קויפען. רופט זיך דער קלאפ אפ צוריק אויף אירלאנד. איז דער אירלענדער פאר־מער אויף צרות, און אז ער איז אויף צרות קאן ער שוין ניט קויפען ניט נאר קיין ענגלישע סחורה, נאר אפילו ניט די וואס זיין אייגענע לאנד פראדוצירט.

דאס איז גענומען אלס ביישפיעל קליינע לענדער, וועלכע יאגען זיך צו זיין אזוי אונאפהענגיג און אזוי זעלבסטשטענ־דיג ווי די גרויסע. אדער נעהמען מיר אזא לאנד ווי רוסלאנד. לאמיר פרופען א ווילע פארגעסען אז דארט איז א באלשעוויסטישע מלוכה, און בלויז קוקען אויף דעם נאנג פון איהר אינדוסטריעלער ענטוויקלונג. רוסלאנד איז געווען אינ־דוסטריעל זעהר ריקשטענדיג פאר דער מלחמה. איצט זוכט זי אנצויאגען אינ־דוסטריעל די איבערגיג לענדער און זאָ־גאר איבערצוויאגען זיי. מיט זי דערצו אבער האבען די מיטלען, די נייע מאשי־נען, דארף זי שיקען איהרע פראדוקטען קיין אויסלאנד כדי דארט צו קאנען ליי־זען און קויפען די נויטיגע ארטיקלען.

אט האט רוסלאנד געשיקט אהער גע־הילץ און קויהלען, וועלכע זי וויל דאָ פארקויפען בילינער אלס אמעריקא'ס איי־נענע געהילץ און איינענע קויהלען. ווען איהר וועט פרעגען: האט דאס רוסלאנד געשיקט איהר סורפלוס פון די דאזיגע פראדוקטען? זיכער איז רוסלאנד רייך אין וועלדער און אין קויהלען מינען. אבער איז נענוג געהילץ פארברויכט גע־וואָרען פאר די באדערפענישען פון איהר איינענער באפעלקערונג? האט די באַ־פעלקערונג נענוג הייזער פאר רחבות־דיגע וואוינונגען? און איז יעדע פאמי־ליע אין דער מדינה באזארגט מיט נענוג קויהלען פאר'ן ווינטער? אזוי אז עס איז ניט מעהר נויטיג פאר דעם איינענעם געבראויך און מען קאן דאס פארקויפען צו אנדערע, ווערלכע געברויכען די דאזיגע ארטיקלען? ניין — עס קאן זיין א מאנ־געל אין וואוינונגען, א דירות־הונגער אין דער מדינה, און אהן א שיער פאמיליעס מענען נאך צופריהרען אביסעל. מען האקט די וועלדער און מען גראבט די קויהלען מיט דעם צוויק צו קאנען עקס־פארטירען.

אט האט א פאפיער־טראסט אין אמעריקע אימפארטירט וואוד־פאלפ פון רוסלאנד אום צו פאבריצירען דאָ פא־פיער. מסתמא באקומען זיי דאס פון דארט צו זעהר א בילינען פרייז. אין רוס־לאנד גופא איז א פאפיער הונגער. האט זיך אויפגעהויבען א פראטעסט דאָ גע־נען אזא אימפארט, און די רעגירונג האט אזוי ווי ביי די לעצטע וואהלען פאר א מעמבער אף פארלאמענט איז פאר־שפרייט געווארען קלאגגען אז די תלמוד תורה עץ חיים האט אניטירט פאר די ער־וועהלונג פון דעם ניט אידישען קאנדידאט מר. טשווירטש און אז ער איז דארט אויפ־גענומען געווארען צו ערדען לטובת זיין ערוועהלונג, און ווען אונזער חשובער מעמ־בער אף פארלאמענט מר. סעם פעקטאר האט פארלאנגט צו ערדען האט מען איהם נישט ערלויבט. דאס הייסט אז די תלמוד תורה איז געווען געגען די ערוועהלונג פון אונזער חשוב'ען מעמבער. קומען מיר צו ערקלעהרען פאר אלע אידען פון טאר־ראנטא אז די קלאגגען זיינען אבסאָלוט פאלשע, לא דובים ולא יער, נישט מיר האָבען ענטזאגט מר. פעקטאר צו ערדען, נישט מר. טשווירטש איז נאך ווען אמאָל געווועזען אין דער תלמוד תורה און ניט ווער פון זיינע אנהענגער האבען גערעדט אין דער תלמוד תורה איהם צו ערוועהלען. עס איז פאזיטיוו פאלש צו רעדען אז די תלמוד תורח נעהמט וועלכען עס איז אנ־טייל אין פאליטישע פראגען און רייבונגען. די תלמוד תורה פארנעהמט זיך בלויז מיט איהר הייליגער אויפגאבע צו געבען דעם צוקונפטיגען דור א באוואוסטזיניגע אידישע ערציהונג על פי מסורת האבות.

ווען איינצעלנע פערזאנען האבען אור־סעריך געהאט פארשידענע פאליטישע מיינונגען, מעג זיין ריכטיגע אדער ניט ריכטיגע, הייסט דאך דאס ניט אז די תלמוד תורה איז געווועזען געגען אונזער אידישען פארטרעטער אין פארלאמענט מר. סעם פעקטאר. איז דען די תלמוד תורה פאראנטווארטליך פאר איינצעלנע פערזאָנען? האיש אחד יחטא ועל כל העדוה תקצוף?

מיר ווייסען גאנץ גוט און יעדער איר וואס דער חנוך הבנים איז ביי איהם טייער זאָל וויסען אז די אויפרייצענדע קלאגגען ווערען פארשפרייט נאר פון אועלכע מענשען וועלכע פארגינען ניט דעם פראגרעס פון דער תלמוד תורה עץ חיים און זוכען ביי יעדער געלעגענהייט צו שטערען איהר הייליגע ארבייט פאר די בני עניים, ואלה הצאן מה עשו? וואס זענען די 200 אדעמע קינדער וואס לערנען אין דער תלמוד תורה שולדיג?

מיר קאנען עהרליך ערקלעהרען אז די תלמוד תורה עץ חיים איז גלייך מיט אלעמען, העכסט צופרידען וואס מיר האָ־בען זוכה געווועזען צו האָבען אין פארלא־מענט אזא אידישען פארטרעטער ווי מר. סעם פעקטאר און מיר גראטולירען אלע טאראנטאר אידען ובפרט מר. סעם פעק־טאר צו זיין ערוועהלונג.

מיט אכטונג
פרעזידענט און קאמיטע.

קוויטירונגען

אויף א חתונה ביי מר. אהרן קופער־בערג 80 דיארסי סטריט, האט דער מחותן מר. קופערבערג ביינגעטראגען 10 דאָלאר.

אויף א תנאים אין די ספען האל פון מיס שרה בלושטיין, א טאכטער פון מר. און מרס. שמואל בלושטיין 155 אגוסטא עווניו, צו מר. יעקב לעווענסאָן דער זוהן פון מר. און מרס. אליעזר לע־ווינסאן 178 קווין סטריט וועסט האָבען די מחותנים ביינעטראגען 20 דאָלאר.

מיר ווינשען מזל טוב די בעלי שמחות אז בזכות זה זאָלען זיי זוכה זיין צו די נעקסטע שמחות מתוך נחת עושר וברכה.

ש. סאנענבערג, סעקרעטאר.

אין ערקלעהרונג פון דער תלמוד תורה עץ חיים

ווערען פארשפרייט נאר פון אועלכע מענשען וועלכע פארגינען ניט דעם פראגרעס פון דער תלמוד תורה עץ חיים און זוכען ביי יעדער געלעגענהייט צו שטערען איהר הייליגע ארבייט פאר די בני עניים, ואלה הצאן מה עשו? וואס זענען די 200 אדעמע קינדער וואס לערנען אין דער תלמוד תורה שולדיג?

מיר קאנען עהרליך ערקלעהרען אז די תלמוד תורה עץ חיים איז גלייך מיט אלעמען, העכסט צופרידען וואס מיר האָ־בען זוכה געווועזען צו האָבען אין פארלא־מענט אזא אידישען פארטרעטער ווי מר. סעם פעקטאר און מיר גראטולירען אלע טאראנטאר אידען ובפרט מר. סעם פעק־טאר צו זיין ערוועהלונג.

מיט אכטונג
פרעזידענט און קאמיטע.

אין דער הענריאישער ליטעראַרישער וועלט

די וויכטיגסטע העברעאישע ביכער וואס זענען לעצטענס ערשינען איבער דער גאָרער וועלט, צוזאמענגעשטעלט, לויט'ן אויפטראג פון דער "הסתדרות עברית" אין אמעריקא.

פון חיים וויינער

די לעצטע צייט זענען ערשיענען א רייהע וויכטיגע העברעאישע ביכער, וועלכע ווערען דאָ דערמאָהנט:

אינ'ם "שטיבעל" פארלאג, בערלין־תל אביב זיינען ערשיענען.

1. "התקופה", באנד 27-26, אונ־טער דער רעדאקציע פון דר. שאול טשער־ניכאווסקי, בן ציון קאץ און דר. דאווידא־וויטש.

אט דער דאזיגער גרויסער זאמעלבוך וואָס ענטהאלט 726 זייטען אין גרויסען פארמאט, אונטערשיידעט זיך פון די פריי־הערדיגע בענדער דערמיט וואס ער באַ־שעפטיגט זיך מיט אקטועלע צייט פראַ־בלעמען ווי מיט אבסטראקטער וויסענ־שאפט און אידישער ארכעאָלאגיע.

עס באטייליגען זיך אין איהם א גאנ־צע רייהע באדייטענדע שריפטשטעלער פון וועלכע א טייל האָבען פארעפענטליכט אייניגע גרעסערע זאכען וועלכע קענען גע־רעכענט ווערען פאר באזונדערע ווערק. אזוי צום ביישפיעל באטייליגט זיך אין דעם זאמעלבוך ח. נ. ביאליק מיט א פראכטפולער בעארבייטער לענגענדע פון שלמה המלך'ס צייטען "אגדת שלשה וארבע", שאול טשערניכאווסקי מיט א גאנצער היסטארישער דראמע בר כוכבא, נחום סאקאלאוו מיט א לענגערער אינטע־רעסאנטער שילדערונג פון א מערקווירדי־גען אמאליגען אידישען טיפ "יוסיל המשוגע", און א זעהר פיינע סעריע ברייעף פון דר. ח. ארלאזאראוו איבערן אמעריקא־נער אידענטום, אונטערען נאמען "ניו יורק וירשלים".

2. "זוגות" (פארלאך) א ראמאן אין 2 טייל פון א. שטיינמאן.

2. "לשנתים" (פאר צוויי יאר), א ראמאן אהן ליעבע, פון דער באקאנטער אידישער שריפטשטעלערין רחל פיינע־בערג, וואס האט לעצטענס אנגעהויבען צו שרייבען העברייאיש.

4. אן ארינגינעלער ראמאן פונ'ם לעבען פון דער אידישער יוגענד אין די יאהרען פון פאר'ן קריעג "עצבון" פון א. ראובני.

5. עמיל לודוויג'ס באריהמטער בוך "נאפאָלעאן" אין דער איבערזעצונג פון י. לויפבאהן.

6. "היום החדש" (דער נייער טאג) דער צעהנטער און לעצטער טייל פון ראָ־מען ראָלאנד באוואוסטע ווערק "דזשאהן קריסטאף" אין דער איבערזעצונג פון ה. ייבין. אזוי ארום פארמאגט יעצט די העברייאישע ליטעראטור א פולקאמע און גוטע איבערזעצונג פון דעם באריהמטען בוך.

7. סאפאָקלעס "אדיפוס המלך" (דער קעניג עדיפאס), א מייסטערהאפטע איבערזעצונג פון דר. שאול טשערניכאוו־סקי.

8. האמער'ס "איליאס" אויך אן איבערזעצונג פון דר. שאול טשערניכאוו־סקי.

אין וויען (עסטרייך) האט אָנגעהויי־בען ערשיינען א העברייאישע מאָנאט־שריפט "דברנו" ארויסגעגעבען פון דער עסטרייכישער "הסתדרות עברית". דער זשורנאל, פון וועלכען עס זענען ביז איצט שוין ערשיענען 4 נומערען, איז גאנץ לע־בעדיג און איז באזונדערס רייך מיט אינ־טערעסאנטער אינפארמאציע וועגען דעם העברעאישען קולטור לעבען פון די עסט־רייכישע אידען.

י. מיימון האט ארויסגעגעבען אין בערלין א בוך "תורת הסטינוגרפיה לעברית" (דאס לעהרע פון העברייאישער סטענאגראפיע).

אינ'ם פארלאג "כתובים", תל אביב איז ערשיענען א נייער בוך לידער פון דעם באקאנטען העברעאישען דיכטער א. שלאנ־סקי, אונטערן נאמען "באלה הימים" (אין די דאזיגע טעג).

אין תל אביב האט זיך געגרינדעט א פארלאג "חברה" אויף ארויסצוגעבען בי־כער אויפ'ן געביט פון סאציאלאגיע און עקאָנאמיע. צווישען אנדערע ווערק זענען יעצט ערשיענען דורכ'ן פארלאג:

1. "30 שנות התישבות יהודית בארגנטינה" (30 יאהר אידישע קאָלאָנ־אזציע אין ארגענטינע) פון מ. אלפערסאן, אין א העברייאישער איבערזעצונג פון א. ביינעל.

3. ראמאן ראלאן: "מאהאטמא גאנדי" אן איבערזעצונג פון מ. חייט, צו־זאמען מיט 10 אויסצוגע פון גאנדיס אר־טיקלען, איבערזעצט דורך י. ערליך.

3. "לינקאָלן" פון עמיל לודוויג, אי־בערזעצט פון מ. באגראנאווסקי.

דורכ'ן פארלאג "עוגן" ביי דער 'הסתדרות עברית פון אמעריקא איז יעצט ערשיענען א זאמלונג לידער "לאור הנר" (ביים שיין פון ליכט) פון דעם באנאבטען יונגען דיכטער ברוך קאצענעלסאן, מיט א פארערעד פון מנחם ריבאלאוו, רעדאק־טאר פון "הדואר".

ישראל אונטערען נאמען "עשר שנות רדיפות (10 יאהר פארפאָלגונגען). דאס בוך וואָס ענטהאלט א גאנצע רייהע וויכ־טיגע דאָקומענטען און 51 בילדער פון פארפייניגנטע און נעהרג'עטע ציוניסטען אין סאוויעט רוסלאנד, אנטפלעקט פאר־אונז א שרעקענס בילד פון די גרויזאמע ליידען און ענוים קשים וואָס ציוניסטען פון אלע שאטירונגען האָבען אויסצו־שטעהן אונטער דער קאָמוניסטישער דיק־טאטור.

אינ'ם "רביר" פארלאג זיינען ערשי־נען:

1. דער זעקסטער באנד פון א גרוי־סען אומעלבוך "רשימות" פאר זכרונות עטנאגראפיע און פאָלקלאר ביי אידען, אונטער דער רעדאקציע פון ח. נ. ביאליק און י. ח. ראוניצקי. דער דאזיגער באנד, ווי זיינע פארגענגענע ענטהאלט א גאנצען אוצר פון מעמואר, דאָקומענטען און מא־טעריאלען פון א פאלקלאריסטישען כא־ראקטער און איז פון אויסערגעוועהנלעכען אינטערעס. ער פארמאגט אויך אן אפטיי־לונג פון אידישע פאָלקס לידער.

2. דער צווייטער באנד פון דר. אחזקאל קויפמאנס וויכטיג ווערק גולה ונכר, וואָס באהאנדעלט אויף אן אומפאַ־סענדען און וויסענשאפטליכען אופן דאס פראבלעם פון דער אידישער עקזיסטענץ אין דער יזאספאָרא.

3. "אגדות התנאים והאמוראים" (די לעגענדען פון די תנאים און אמוראים), פון פראָפעסאר באכער, 9-טער באנד. אט דאס באוואוסטע קאפיטאלע ווערק ווערט יעצט געגעבען דעם העברעאישען לעזער אין א גוטער איבערזעצונג פון דעם באַ־לאָבאוואטער, דער דאזיגער באנד איז גאר דער ערשטער טייל פון נאָרדא'ס ווערק "דער זין פון דער געשיכטע" (טעמה של ההסטוריה), און איז איבערזעצט געווארען פון דר. י. שלאשטיין.

אינ'ם פארלאג "אמנות" תל אביב, זע־נען ערשיענען צוויי בענדער שריפטען פון דעם באוואוסטען העברעאישען שריפט־שטעלער משה סאטאווסקי, אונטערן נאמען "ספר הבהמות".

"מרגלים און גבורי המולדת"" (שפיא נען אדער העלדען פון פאטערלאנד) איז דער נאמען פון אן אינטערעסאנטען בוך וואָס איז ערשיענען אין פארלאג "שומרון" "תל אביב" פון י. יערי פולסקין, וואָס באַ־האנדעלט די אידישע שפיאנאזש טעטיג־קייט אויפ'ן ארץ ישראל פראָנט אין צייט פון וועלט קריעג.

אין תל אביב איז ערשינען א בוך "לשון דורונו" (די שפראך פון אונזער דור) פון צבי הר זהב, וואָס ענטהאלט "קריטי־שע ארטיקלען איבער די פארשידענע ער־שיינונגען, וואָס האָבען זיך באוויזען אין דעם פראָצעס פון דער אויפלעבונג פון דער העברעאישער שפראך, ווי אויך אנ־דערע ארטיקלען איבער שפראך ענינים".

אין דעם פארלאג "בינה" תל אביב איז ערשיענען אין א העברעאישער אי־בערזעצונג און הוספה פון ס. פעלדענקרייז דאָס בוך "האוטוסוסנסטיה לפי שיטת אמיל קואה" (די אויטאצענענסציאן לויט דער טעאריע פון עמיל קועה) פון ס. ה. ברוקס. צום בוך איז צוגעגעבען אן איינ־לייטונג פון דר. הוגא בערגמאן, הויפט־ביבליאטעקער פון ירושלים'ער נאציאנאל און אוניווערזיטעט ביבליאטעק.

א עזהר וויכטיג בוך, א געשיכטע פון די גזירות איבערן אינ'ם סאַ־וועט רוסלאנד, פון ל. צענציפער, ארויס־גענעבען פון דער היסטארישער קאָמיסיע פון דעם ארץ ישראל'דיגען פאראיין "קבוץ גליות", איז יעצט ערשיענען אין ארץ ישראל אונטערען נאמען "עשר שנות רדיפות (10 יאָהר פארפאָלגונגען). דאס בוך וואָס ענטהאלט א גאנצע רייהע וויכ־טיגע דאָקומענטען און 51 בילדער פון פארפייניגנטע און נעהרג'עטע ציוניסטען אין סאוויעט רוסלאנד, אנטפלעקט פאר־אונז א שרעקענס בילד פון די גרויזאמע ליידען און ענוים קשים וואָס ציוניסטען פון אלע שאטירונגען האָבען אויסצו־שטעהן אונטער דער קאָמוניסטישער דיק־טאטור.

אינ'ם פארלאג "אמנות" תל אביב, זע־נען ערשיענען צוויי בענדער שריפטען פון דעם באוואוסטען העברעאישען שריפט־שטעלער משה סאטאווסקי, אונטערן נאמען "ספר הבהמות".

"מרגלים און גבורי המולדת"" (שפיא נען אדער העלדען פון פאטערלאנד) איז דער נאמען פון אן אינטערעסאנטען בוך וואָס איז ערשיענען אין פארלאג "שומרון" "תל אביב" פון י. יערי פולסקין, וואָס באַ־האנדעלט די אידישע שפיאנאזש טעטיג־קייט אויפ'ן ארץ ישראל פראָנט אין צייט פון וועלט קריעג.

אין תל אביב איז ערשינען א בוך "לשון דורונו" (די שפראך פון אונזער דור) פון צבי הר זהב, וואָס ענטהאלט "קריטי־שע ארטיקלען איבער די פארשידענע ער־שיינונגען, וואָס האָבען זיך באוויזען אין דעם פראָצעס פון דער אויפלעבונג פון דער העברעאישער שפראך, ווי אויך אנ־דערע ארטיקלען איבער שפראך ענינים".

אין דעם פארלאג "בינה" תל אביב איז ערשיענען אין א העברעאישער אי־בערזעצונג און הוספה פון ס. פעלדענקרייז דאָס בוך "האוטוסוסנסטיה לפי שיטת אמיל קואה" (די אויטאצענענסציאן לויט דער טעאריע פון עמיל קועה) פון ס. ה. ברוקס. צום בוך איז צוגעגעבען אן איינ־לייטונג פון דר. הוגא בערגמאן, הויפט־ביבליאטעקער פון ירושלים'ער נאציאנאל און אוניווערזיטעט ביבליאטעק.

א עזהר וויכטיג בוך, א געשיכטע פון די גזירות איבערן אינ'ם סאַ־וועט רוסלאנד, פון ל. צענציפער, ארויס־גענעבען פון דער היסטארישער קאָמיסיע פון דעם ארץ ישראל'דיגען פאראיין "קבוץ גליות", איז יעצט ערשיענען אין ארץ ישראל.

אינזשעניר ש. עטינגען האט ארויס געגעבען אין ארץ ישראל דעם ערשטען באנד אין 2 טייל, פון זיין ווערק "התקנת דרכים" (איבער דער איינארדנונג און בויאונג פון וועגען).

אין דעם באוואוסטען "מצפה" פאר־לאג, אין ארץ ישראל זיינען ערשינען:

1. א ראמאן אין דריי טייל פונ'ם לעבען פון דעם ארץ ישראלדיגען ישוב, אונטערן נאמען "בת ציון" (א טאכטער פון ציון) פארפאסט פון דעם באנאבטען נאָוועליסט י. בורלא. דער יונגער מחבר אליין א ספרדישער איד, האָט זיך קונה שם געווען אין דער נייעסטער העברע־אישער ליטעראטור מיט זיינע אינטערע־סאנטע ערצעהלונגען פונ'ם לעבען פון שפאניאלישע און אנדערע אריענטאלישע אידען.

2. א רייך אילוסטרירט בוך (101 בילדער) איבער דער ציטראנען פלאנצונג אין ארץ ישראל, "גידול הציטרוסים" פאר־פאסט פון ש. יהידיה.

3. "פרפורי מהפכה" אן ערצעה־לונג פון אידישען לעבען אין סאוועט רוס־לאנד פון אלה ר.

4. נאָך א באנד פון די אויסדער וועהלטע געזאמעלטע שריפטען פון דעם פארשטארבענעם גרויסען דענקער און צור־ניסטישען פיהרער מאקס נאָרדא, וואָס ערשיינען אונטער דער רעדאקציע פון פ. לאכאווער. דער דאזיגער באנד איז גאר דער ערשטער טייל פון נאָרדא'ס ווערק "דער זין פון דער געשיכטע" (טעמה של ההסטוריה), און איז איבערזעצט געווארען פון דר. י. שלאשטיין.

אינ'ם פארלאג "אמנות" תל אביב, זע־נען ערשיענען צוויי בענדער שריפטען פון דעם באוואוסטען העברעאישען שריפט־שטעלער משה סאטאווסקי, אונטערן נאמען "ספר הבהמות".

"מרגלים און גבורי המולדת"" (שפיא נען אדער העלדען פון פאטערלאנד) איז דער נאמען פון אן אינטערעסאנטען בוך וואָס איז ערשיענען אין פארלאג "שומרון" "תל אביב" פון י. יערי פולסקין, וואָס באַ־האנדעלט די אידישע שפיאנאזש טעטיג־קייט אויפ'ן ארץ ישראל פראָנט אין צייט פון וועלט קריעג.

אין תל אביב איז ערשינען א בוך "לשון דורונו" (די שפראך פון אונזער דור) פון צבי הר זהב, וואָס ענטהאלט "קריטי־שע ארטיקלען איבער די פארשידענע ער־שיינונגען, וואָס האָבען זיך באוויזען אין דעם פראָצעס פון דער אויפלעבונג פון דער העברעאישער שפראך, ווי אויך אנ־דערע ארטיקלען איבער שפראך ענינים".

אין דעם פארלאג "בינה" תל אביב איז ערשיענען אין א העברעאישער אי־בערזעצונג און הוספה פון ס. פעלדענקרייז דאָס בוך "האוטוסוסנסטיה לפי שיטת אמיל קואה" (די אויטאצענענסציאן לויט דער טעאריע פון עמיל קועה) פון ס. ה. ברוקס. צום בוך איז צוגעגעבען אן איינ־לייטונג פון דר. הוגא בערגמאן, הויפט־ביבליאטעקער פון ירושלים'ער נאציאנאל און אוניווערזיטעט ביבליאטעק.

א עזהר וויכטיג בוך, א געשיכטע פון די גזירות איבערן אינ'ם סאַ־וועט רוסלאנד, פון ל. צענציפער, ארויס־גענעבען פון דער היסטארישער קאָמיסיע פון דעם ארץ ישראל'דיגען פאראיין "קבוץ גליות", איז יעצט ערשיענען אין ארץ ישראל.

איהר וועט

אויסגעפינען אז קעללאגג'ס קארן פלייקס זיינען אויסגעצייכענט פאר דעם קינדערשען סאפער. געזונט. לייכט צו פארדייען. געפאקט מיט טעם און קרוכלעקייט! מיליאנען מוטערס

ציהען פאר

קרוכלע קעללאגג'ס יעדען טאג